

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»**

Кафедра практичної психології

Освітня програма підвищення кваліфікації
вчителів-логопедів ЗДО, закладів загальної середньої освіти, завідувачів
логопедичних пунктів, фахівців (консультантів) ІРЦ та логопедів закладів
охорони здоров'я

**«Особливості мовленнєвого розвитку у дітей із
ринолалією»**

Освітня програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до
перезатвердження на засіданні кафедри практичної психології
(протокол № 6 від 14 жовтня 2024 р)

Завідувач кафедри

Ігор КОРНІЄНКО

Освітня програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною
радою
(протокол №. 6 від 19.12.2024 р)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Програма підвищення кваліфікації вчителів-логопедів ЗДО, закладів загальної середньої освіти, завідувачів логопедичних пунктів, фахівців (консультантів) ІРЦ та логопедів закладів охорони здоров'я.

Розробник:

асистентка кафедри практичної психології Куровець Т.І.

Мета: огляд та вивчення логопедичних методів та проб для комплексного обстеження дітей із вродженим незрощенням піднебіння та губи, а також визначення методів та прийомів логопедичного «до» – «та» післяопераційного логопедичного втручання. Визначення напрямків фонопедичної терапії.

Напрямок: забезпечення і підтримка психічного здоров'я учасників освітнього процесу (вихованців ЗДО, учнів закладів освіти), розвиток професійних компетентностей вчителя-логопеда (знання навчального предмету, фахових методик, технологій), зокрема:

- Вміння провести комплексне обстеження мовлення
- Вміння підібрати методи корекційного впливу відповідно клінічного, фізіологічного та психічного стану дитини
- Поглиблення знання вчителів-логопедів про природу розладу мовлення

Обсяг: 30 год

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, очно-дистанційна.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Загальні компетентності:

(ЗК.02) Соціальна компетентність – здатність до конструктивного спілкування в різних середовищах, ефективно взаємодіяти з іншими людьми, налагоджувати ефективну міжособистісну комунікацію, спілкуватись з представниками інших професійних груп різного рівня.

(ЗК.04) Особиста та навчальна компетентність - здатність до професійного розвитку, навчання протягом життя, самопрезентації результатів своєї професійної діяльності, планувати та управляти власним робочим часом.

(ЗК.08) Мовна компетентність – здатності розуміти, висловлювати та інтерпретувати поняття, факти, думки, почуття як усно, так і письмово,

слухати, говорити, читати та писати у відповідних соціальних та культурних контекстах.

(ЗК.09) Етична компетентність - здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, формулювати результати дослідження в наукових термінах і поняттях, прийнятих у дефектології, дотримуватись принципів доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності.

Професійні компетентності:

В1 Здатність визначати потребу у проведенні, плануванні та організації процедури логопедичної діагностики відповідно до особливостей розвитку та вікових особливостей цільової аудиторії та актуального стану освітнього середовища;

В2 Здатність обирати та практично застосовувати методи діагностики відповідно до визначених завдань, потреб цільової аудиторії та актуального стану освітнього середовища;

В3 Здатність інтерпретувати результати діагностики, робити висновки та прогнози, формувати та надавати рекомендації учасникам освітнього процесу.

Г Здійснення власного професійного розвитку та самоосвіта:

Г3 Здатність використовувати зовнішню та внутрішню супервізію та інтервізію як інструмент професійної підтримки та розвитку;

Г4 Здатність до рефлексії, самопізнання та самовдосконалення.

Категорія учителів	Характеристика спецкурсу
Вчителі-логопеди ЗДО, закладів загальної середньої освіти, завідувачі логопедичних пунктів, фахівці (консультанти) ІРЦ та логопеди закладів охорони здоров'я	Лекцій: 16 годин Практичні заняття: 14 годин Вид контролю: тестування

Місце надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади Львівської області

Цілі спецкурсу: У результаті підвищення кваліфікації відповідно до навчального плану курсу логопеди будуть:

Вміти:

- проводити комплексне обстеження дітей із ринолалією; - аналізувати результати обстежень.
- враховувати індивідуальні потреби й можливості дитини з ринолалією при складанні індивідуальних планів та корекційних програм. **Знати:**
- первинні та вторинні порушення у структурі мовленнєвого дефекту при ринолалії;
- принципи логопедичної роботи при відкритій ринолалії;
- порушення голосу при ринолалії ;
- основні напрямки корекційної фонопедичної роботи при ринолалії; - вплив вродженої щілини піднебіння на психофізичний розвиток дитини.

Розуміти:

- алгоритми проведення комплексного логопедичного обстеження
- основні умови, що визначають прогноз корекційної роботи **Завдання спецкурсу:.**
- дати уявлення про етіологічні чинники виникнення природжених вад обличчя.
- вдосконалити вміння проведення комплексного логопедичного обстеження дітей із ринолалією на засадах, які базуються на клінічних дослідженнях та на знанні механізму голосоутворення в разі ринолалії.
- ознайомити з сучасними методиками обстеження мовленнєвого розвитку дітей із ринолалією

Очікувані результати:

- Визначає та вміє підбирати необхідний метод для проведення логопедичного оцінювання дитини з ринолалією;

- Реалізовує основні етапи логопедичного обстеження: підготовку, налагодження співпраці, оцінка всіх сфер мовленнєвого розвитку, фіксація даних, підбір цілей для роботи
- Визначає етапи та напрями логопедичної роботи з дітьми, які мають ринолалію.

Контроль за знаннями слухачів проводиться: під час виконання завдань на практичних заняттях за допомогою постановки дискусійних запитань
Оцінювання у вербальній формі проводиться на основі отриманої зворотної інформації від слухачів про результативність підвищення кваліфікації з можливістю внесення змін у методику роботи зі слухачами курсу.

Засоби навчання:

Інформаційно-методичні:

1. Опорні конспекти
2. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
3. Питання для самоконтролю

Матеріально-технічні:
 Мультимедійна установка та комп'ютерна техніка для демонстрації презентаційного матеріалу та навчальних відео;

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Організаційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 1 година

Тема 1. Реєстрація учасників. Формування очікувань та запиту учасників (*Практична, 1 година*)

Модуль 1. Підготовча робота для формування розуміння особливостей мовленнєвого розвитку дітей з ринолалією

Час за робочою навчальною програмою – 5 годин

Тема 1.1. Вплив вроджених незрощень губи і піднебіння на соматичний та психічний розвиток дитини (лекція – 3 години, практичне - 2 години)

План лекційного заняття

1.1.1. Фізіологія органів голосоутворення в нормі та в разі ринолалії.

1.1.2. Клінічна картина при незрошені піднебіння та губи

Модуль 2.Обстеження дитини із вродженим незрощенням губи та піднебіння. Визначення шляхів корекційної логопедичної роботи.

Час за робочою навчальною програмою – 23 години

Тема 2.1. Ефективність логопедичного навчання за раннього хірургічного відновлення піднебіння

(лекція – 3 год, практичне – 2 год)

План лекційного заняття

2.1.1. Формула постановки цілі

2.1.2. Приорітети в виборі цілей

Модульна контрольна робота 1

Тема 2.2. Методологія корекційної роботи з дітьми з вродженими незрошеннями піднебіння (лекція – 10 год, практичне – 8 год)

План лекційного заняття

2.2.1. Первинні та вторинні порушення в структурі мовленнєвого дефекту при ринолалії.

2.2.2. Активізація піднебінно – глоткового змикання, корекція дихання, вироблення направленого повітряного струменю;

2.2.3. Постановка голосу, підготовка органів артикуляції до виправлення звуковимови;

2.2.4. Координація навичок правильного фонаційного дихання, голосоведення та вимови, постановка приголосних звуків.

2.2. 5. Голосова терапія при порушеннях резонансу.

2.2.6. Первинні та вторинні порушення в структурі мовленнєвого дефекту при ринолалії.

Модульна контрольна робота 2

Рефлексія (практичне, 1 год)

Запитання до практичних занять

1. Дайте визначення ринолалії як самостійної мовленнєвої вади.
3. Які відомості необхідно отримати під час збору анамнестичних даних?
2. Назвіть причини природженої та набутої відкритої ринолалії.

3. Як виявити наявність сумбукозної щілини твердого або м'якого піднебіння?
4. Опишіть схему обстеження артикуляційного апарату.
5. Чи порушується у дітей із природним незрощенням губи та піднебіння голосова функція, просодична сторона мовлення? Обґрунтуйте відповіді.
6. Назвіть первинні порушення в структурі мовленнєвого дефекту при ринолалії.
7. Чи впливають ранні строки хірургічного відновлення губи та піднебіння на зміст корекційно – педагогічної роботи? Чому?
8. Назвіть вторинні порушення в структурі мовленнєвого дефекту при ринолалії.
9. У чому полягають завдання логопедичної роботи у доопераційний період?
10. У чому полягають завдання логопедичної роботи у післяопераційний період?
11. Чи доцільно використовувати у логопедичній роботі дихальну гімнастику О.Н Стрельнікової
12. Наведіть кілька вправ для активізації м'якого піднебіння, піднебінно – глоткового змикання
13. Наведіть кілька вправ для вироблення направленою повітряного струменю.
14. Наведіть кілька вправ для. Постановки голосу у головному регістрі.
15. Який ефект від смоктання цукерки типу «Чупа – чупс»?

III. Розподіл годин за видами діяльності

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Семінарські
Організаційне заняття	1		1	

Тема 1. Реєстрація учасників. Формування очікувань учасників			1	
Модуль 1. Підготовча робота для формування розуміння особливостей мовленнєвого розвитку дітей з ринолалією	5	3	2	
Тема 1.1. Вплив вроджених незрощень губи і піднебіння на соматичний та психічний розвиток дитини		3	2	
Модуль 2. Обстеження дитини із вродженим незрощенням губи та піднебіння. Визначення шляхів корекційної логопедичної роботи	23	13	10	
Тема 2.1. Ефективність логопедичного навчання за раннього хірургічного відновлення піднебіння		3	2	
Тема 2.2. Методологія корекційної роботи з дітьми з вродженими незрощеннями піднебіння		10	8	
Рефлексія	1		1	
Всього годин:	30	16	14	

Список літератури:

Основна

1. Логопедія. Підручник, друге видання, перероблене та доповнене. За ред. М.К. Шеремет – К.: Видавничий дім «Слово», 2010.

2. Парамонова Л.Г. Логопедия для всех. 4 – е изд. – СПб.: Питер, 2009.
3. Спеціальна педагогіка: Понятійно – термінологічний словник / За редакцією академіка В.І Бондаря. – Луганськ: Альма – матер, 2003.
4. Теорія і практика сучасної логопедії: Збірник наукових праць: вип.1.-К.: Актуальна освіта, 2004.
5. Фоніатрія і фонопедія /Дмитрієв Л.Б., Телеляєва Л.М., Таптапова С.Л., Єрмакова І.І. – К.Медицина, 1990.
6. Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник/ Шеремет М.К., Мартиненко І.В.- К.: КНТ, 2006.